

Handläggare
Björn Dahlberg
Telefon: 08-50806125**Till**
Bromma stadsdelsnämnd

Remiss - Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Handlingsplanen utgår från två huvudsakliga angreppssätt. Det ena innebär att befintliga klimatrelaterade risker identifieras och hanteras genom exempelvis fysiska åtgärder, anpassade rutiner och varningssystem. Det andra innebär att klimatanpassning integreras långsiktigt i fysisk planering, byggande och verksamhetsutveckling. För skyfall anges bland annat principer för riskbedömning, prioritering och ansvar, medan arbetet med värmeböljor och torka inriktas på att skydda människors hälsa och stärka stadens motståndskraft.

Förvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanen och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för stadens fortsatta klimatanpassningsarbete. Samtidigt ser förvaltningen flera utmaningar i genomförandet. Att aktiviteterna ska prioriteras och finansieras inom befintlig ram riskerar att innebära att nödvändiga investeringar och underhåll i exempelvis parker, lekplatser och andra anläggningar behöver prioriteras ned. Möjligheten att ansöka om särskilda klimatinvesteringsmedel har därför varit betydelsefull och har gjort det möjligt att samordna klimatåtgärder med ordinarie parkinvesteringar på ett kostnadseffektivt sätt.

Förvaltningen bedömer vidare att klimatåtgärder så långt som möjligt bör integreras i ordinarie investeringsprojekt. Det finns samtidigt behov av flexibilitet att omdisponera investeringsmedel mellan budgetår eftersom större projekt kan försenas av oförutsedda förhållanden under genomförandet.

samordning och genomförande. Ett mer konkret lokalt åtgärdsprogram bedöms också kunna underlätta prioriteringen av investerings- och driftmedel.

Förvaltningen ser slutligen behov av möjlighet till budgetjustering samt stadsövergripande kartunderlag över bland annat värmeöar och känsliga verksamheter, såsom förskolor och äldreboenden, för att underlätta identifiering och prioritering av lokala klimatanpassningsbehov.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat *Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad, KS 2025/514* på remiss för yttrande.

Ärendet

Kommunstyrelsen fick i budget för år 2020 i uppdrag att i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldre- och utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor som skulle gå i linje med stadens miljöprogram. Stadsledningskontoret har, tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser, tagit fram ett förslag till handlingsplan i linje med uppdraget i kommunfullmäktiges budget för 2020 och stadens miljöprogram. Handlingsplanen omfattar skyfall och värmebölja.

Miljöprogrammet och ett processinriktat klimatanpassningsarbete

Handlingsplanen konkretiserar miljöprogrammets mål. Av programmets mål för klimatanpassning framgår att arbetet med att klimatanpassa Stockholm i första hand bör fokusera på att:

- Minimera risken för människors liv och hälsa,
- förhindra allvarliga störningar av samhällsviktig verksamhet och verksamhet som är viktig för stadens funktionalitet, samt
- minska risken för allvarliga materiella skador och allvarlig påverkan på miljön.

Därtill anges att arbetet ska följa stadens process för klimatanpassning.

Förslag till handlingsplan

I handlingsplanen beskrivs klimatanpassningsarbetets två angreppssätt. Det ena handlar om att utifrån stadens klimatanpassningsprocess inventera risker och därefter avhjälpa dessa med olika typer av åtgärder. Riskerna handlar om liv och

hälsa, att samhällsviktig verksamhet slås ut eller att väsentliga skador på stadens egendom och verksamhet uppkommer. Insatserna i detta fall kan vara både fysiska åtgärder som på olika sätt bygger bort problemet och att ha rutiner för att anpassa sin verksamhet, eller att installera olika typer av varningssystem. Det andra angreppssättet handlar om att i den fysiska planeringen, vid byggande och genom verksamhetsanpassning ta hänsyn till ett förändrat klimat långsiktigt. Exempelvis genom att vid byggnation se till att marken har bättre förutsättningar att ta om hand stora regnmängder eller att möjliggöra för människor i staden att söka skugga och svalka.

Skyfall

I handlingsplanen beskrivs en ambitionsnivå för arbetet i linje med ovanstående inriktning. Handlingsplanen innehåller även sex principer för hur stadens skyfallsarbete ska bedrivas. Dessa handlar bland annat om att ta hänsyn till behovet av skyfallsåtgärder vid investeringar, att skyfallssäkring startar i en riskbedömning i enlighet med stadens klimatanpassningsprocess, att stadens prioriteringar utgår från den egna rådigheten och när det är aktuellt att ta fram åtgärdsplaner och vem som har ansvaret för detta.

Värmebölja och torka

För värmebölja handlar ambitionsnivån liksom för skyfall att säkra liv och hälsa och samtidigt genom långsiktigt arbete åstadkomma en stad mer motståndskraftig och rustad för värmeböljor och torrperioder. Att utreda principer även för värmebölja finns med som en aktivitet i handlingsplanen. Bland aktiviteterna finns även frågan om vattenresurshantering under perioder av långvarig torka.

Aktiviteter som syftar till att utveckla arbetssätt

I handlingsplanen föreslås aktiviteter för att stärka stadens förmåga att hantera skyfall och värmeböljor. Aktiviteterna är framtidsytande och ska bidra till att utveckla och systematisera arbetet, höja kunskapsnivåerna och utgöra underlag för kommande revideringar av planen. Vid varje aktivitet anges de nämnder eller styrelser som är ansvariga för att genomföra aktiviteten. En del insatser är beroende av andra och där så är fallet anges detta.

Implementering, genomförande och uppföljning

Handlingsplanen genomförs genom att ansvariga nämnder och styrelser inarbetar och beskriver aktiviteter från planen i sina respektive verksamhetsplaner. Det är lämpligt att i samband med detta föra en dialog med övriga utpekade nämnder och styrelser. För att genomföra aktiviteterna i handlingsplanen krävs att nämnder och bolag inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering prioriterar åtgärder och aktiviteter. Avvägningar kommer behöva göras utifrån nyttan som uppnås med åtgärderna i förhållande till kostnaderna för

densamma. Vid ny exploatering blir frågan att integrera kostnaderna i projektet och samordna åtgärder med befintliga krav i syfte att undvika ökande exploateringskostnader.

Uppföljningen av handlingsplanen sker i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning och uppföljning av miljöprogrammet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab i samråd med övriga avdelningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanen och bedömer att den utgör ett viktigt styrdokument för stadens fortsatta klimatanpassningsarbete. Planen tydliggör inriktningen för arbetet och de prioriteringar som behöver göras framöver.

Av handlingsplanen framgår att berörda verksamheter ska prioritera, implementera och budgetera för åtgärder inom befintlig ekonomisk ram. Det innebär att de klimatrelaterade insatserna som utgångspunkt inte finansieras genom särskilt avsatta medel. Förvaltningen ser en risk för att detta kan medföra att nödvändiga upprustningar av befintliga lekplatser, parker och andra anläggningar på parkmark behöver prioriteras ned. Detta bedöms som problematiskt eftersom underhållsbehovet i de befintliga anläggningarna redan är omfattande. Förvaltningen bedömer att dessa åtgärder behöver genomföras oberoende av de ytterligare investeringar som krävs för att anpassa stadsmiljön till ett förändrat klimat.

Möjligheten att ansöka om klimatinvesteringsmedel har varit en viktig förutsättning för genomförandet av klimatanpassningsåtgärder inom stadsdelsområdet. Flera av dessa investeringar har kunnat samordnas med ordinarie parkinvesteringsprojekt, vilket har medfört samordningsvinster inom bland annat projektledning, projektering och genomförande. Detta har även bidragit till ett mer kostnadseffektivt genomförande. Förvaltningens kapacitet att parallellt driva flera investeringsprojekt är samtidigt begränsad. Det är därför angeläget att klimatåtgärder, när så är möjligt, kan integreras i ordinarie investeringsprojekt.

Vid större investeringar, däribland klimatinvesteringar, finns även en utmaning i att genomföra projekten inom planerad tid. Oförutsedda förutsättningar och hinder uppstår inte sällan under anläggningsfasen och kan medföra förskjutningar i tidplanen. För att skapa förutsättningar för ett effektivt genomförande bedömer

förvaltningen därför att det behöver finnas möjlighet att omdisponera investeringsmedel mellan budgetår.

Stadsdelsnämnderna anges som medverkande i 18 av handlingsplanens 25 aktiviteter, men har inte huvudansvar för någon av dem. Förvaltningen konstaterar att omfattningen av stadsdelsnämndernas medverkan enligt planen ska avgöras från fall till fall och samordnas med övriga genomförandeansvariga. Eftersom formerna för denna samordning varierar finns en risk för otydlighet kring ansvar, förväntningar och genomförande. Förvaltningen anser därför att roller, ansvar och former för samordning med fördel kan förtydligas.

Förvaltningen bedömer vidare att flera av aktiviteterna i handlingsplanen är formulerade på en övergripande och strategisk nivå. Det kan göra det svårt att direkt omsätta dem i konkreta aktiviteter inom den ordinarie verksamhetsplaneringen, vilket handlingsplanen samtidigt förutsätter.

För att underlätta det lokala genomförandet av klimatanpassningsarbetet ser förvaltningen ett behov av ett mer konkret åtgärdsprogram, motsvarande de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus (LÅP). Ett sådant underlag skulle kunna tydliggöra vilka åtgärder som behöver genomföras inom respektive geografiskt område och därigenom skapa bättre förutsättningar för prioritering av såväl investerings- som driftmedel.

Förvaltningen ser även positivt på en möjlighet att ansöka om budgetjustering för genomförandet av aktiviteter inom handlingsplanen. En sådan möjlighet skulle stärka förutsättningarna för att genomföra nödvändiga åtgärder utan att samtidigt behöva göra avkall på befintliga underhålls- och investeringsbehov.

När det gäller analyserande aktivitet 3, som avser fördjupade värmeanalyser, bedömer förvaltningen att det finns behov av ett stadsövergripande kartunderlag där bland annat värmeöar samt relevanta kommunala verksamheter, såsom förskolor och äldreboenden, framgår. Ett sådant underlag skulle ge stadsdelsförvaltningarna bättre förutsättningar att identifiera och prioritera klimatanpassningsbehov i och omkring olika verksamheter.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör
Bromma stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Förslag på Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad, KS 2025/514

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2026-10-06